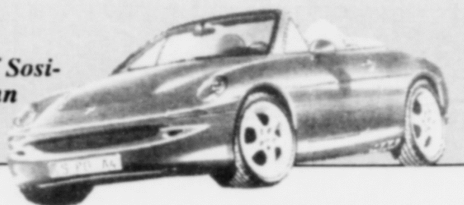

Út at koyra

Billysingar í Sösta-
alimum hvönn
mikudag

Ráðið fyrri Ferðslutrygd um trygdarseðlan:

Annarhvør kundi verið bjargaður

- um tey nýttu trygdarbeltið, tá vanlukkan hendi, sigur Jón Kragestein, leiðari á Ráðnum fyrri Ferðslutrygd. - Hvørt ár doyggja umleið ein hálf millión fólk í ferðsluni. - Vit kunnu tí staðfesta, at bilurin framvegis er størsta hótanin móti mannaættini, um hann ikki verður handfarin á rættan hátt...

Nú vit her á blaðnum eru farin undir nýggja teigin, «út at koyra», er ætlanin at viðgera evni, ið hava við bilar, ferðslu og ferðslutrygd annars at gera.

Vit fara í dag at tosa við Ráðið fyrri Ferðslutrygd - serliga um nýtslu av trygdarbelti, sum seinna árin er vorðið ein týðandi táttur, tá tosað hevur verið um ferðslutrygd.

Jón Kragestein, leiðari á Ráðnum fyrri Ferðslutrygd, sigur við Tíðindablaðið Söstaal, at nógva orkan seinastu mánaðirnar er farin til átak fyrri at fáa fólk at nýta trygdarbelti.

- Vit fóru undir átakið í aprilmánaði, og tað helt fram til juli, greiðir Jón Kragestein frá. Hann sigur eisini, at ráðið hevur skipað fyrri eini kanning, sum politíð hevur gjørt fyrri ráðið. Kanningin er liðug, men úrslitið er ikki viðgjørt, so enn kann hann einki siga um tað.

- Men langt er eftir á mál, leggur hann tó afturat. - Støðan er als ikki góð, tí vit nýta trygdarbeltið alt ov lítið, sigur hann.

Engin lyktakanning verður í ár

Síðan ráðið var stovnað í 1976, hevur tað á hvørjum ári skipað fyrri lyktakanning. Men soleiðis verður ikki í ár.

- Vit ætla ikki at fara undir lyktakanningina í ár. - Vit hava heldur valt at brúka orkuna øðrvísi, greiðir Jón frá.

- Vit skulu eisini hava í huga, at Bileftirlitið so gott sum á hvørjum ári kannar allar bilar, og tá verða lyktarnar eisini kannaðar.

Jón sigur víðari, at stóra arbeiðið, sum ráðið hevur lagt í lyktakanningarnar gjøgnum árin ulla útta hevur ført til, at fólk tilvitað hugsa meira um at hava lyktarnar í lagi.

Trygdarbelti sum eykaútgjöld

Tað er ikki av tilvild, at Ráðið fyrri Ferðslutrygd

leggur so stóran dent á at fáa færoyingar at nýta trygdarbelti.

- Vit hava sæð alt ov nógvar syndarligar ferðsluvanlukkur, har liv væl kundi verið bjargað, heldur Jón Kragestein.

- Vit færoyingar eru ikki nóg tilvitandi um, hvussu nóg trygdarbeltið økir um trygdina heldur hann.

Søgan hjá trygdarbeltinum

Fyrsta hagtalskrásetta ferðsluóhappið hendi í 1899 í New York. Tað var tá ið ein maður var yvirkoyrdur og doyði. Síðani tá eru nógvar farin sama veg. Tað sigst, at síðani seinna heimabardaga hevur ferðslan kravt fleiri offur, enn heimsins kriggi um somu tíð.

- Hugtakið «ferðslutrygd» vann ikki fram fyrr enn einaferð í triátiárunum,

greiðir Jón Kragestein frá - og ikki fyrr enn eftir seinna heimabardaga var rættuliga fandi at granska í hesum evni.

- Í fímtiárunum vóru í USA gjørdar royndir, sum vísu, at kroppur okkara tólar allar bremsingar, ið kunnu koma fyrri í bili.

- Hinvegin er tað ein stór trupulleiki at halda kroppinum í friði inni í bilinum, og at hann kann verða meiðslaður, um kabinan í bilinum kroystist saman.

Royndirnar vórðu gjørdar á vörn í 1954 og longu árið eftir bar til at keypa trygdarbelti sum trygdarútgjöld til bilar.

Okkurt nýtt kemur fram á hvørjum ári

Í 1965 kom Ralph Nader við bók síni «Unsafe at any speed». Helst er tað henda

bók, sum førði við sær, at granskarar nú meira fóru at gaa eftir, hvussu bilar vóru bygdur. Hetta gjørdi, at myndugleikarnir í fleiri londum fóru at seta fram krøv um, hvussu bilarnir skuldu verða gjørdir - konstrueraðir.

Um sama mundi gjørdur fleiri lond lógir um, at bilar skuldu hava trygdarbelti til førara, og til teirra, sum sótu fremst í bilinum.

Sigast má, at nógvar vunnid seinastu 30 árin. Bilarnir eru gjørdir nóg betur í allar mátar. Bremsurnar eru betur, dekkini eru betur, snøgt sagt er alt tað tekniska í bilinum gjørt munandi betur. Harumframt eru bilarnir styrktir við bjálkum, soleiðis at kabinan ikki so lætt verður kroyst saman, hóast bilurin endar á takinum. Og nú hesi seinastu árin eru tær so-

nevndu «airbags» vørðnar alt vanligari - vit hava vant okkum við, at tað kemur okkurt nýtt fram á hvørjum ári, sigur Jón Kragestein.

Vit eru 10 ár seinni

Henda gongd, saman við miðvisari almennari ferðsluupplýsing, og tað at myndugleikarnir, sum gera vegir og annars skapa ferðsluumhvørvið eru meira tilvitandi um ferðslutrygdina, er helst orsøkin til, at talið av deyðsvanlukku í ferðsluni í framkomnu evropisku londum ikki er størri enn tað var seinast í fímtiárunum, sigur Jón Kragestein. Og hann heldur fram.

- Hetta, hóast talið á bilum og vegum er fleirfaldað, og at fólk nýta bilin nóg meira nú enn tá. Talið á deyðsvanlukku var upp á tað mesta miðskeiðis í sekstiárunum og minkaði so liðandi aftur.

Í fleiri londum var størsta niðurgongdin í deyðsvanlukku miðskeiðis í sjeitiárunum, og her er vert at leggja sær í geyma, heldur Jón - at hetta er um somu tíð, tá ið tað var lógarkrævt at koyra við trygdarbelti!

Gongdin her hjá okkum í Færoyum er øðrvísi, heldur Jón.

- Vit eru eini 10 ár forskotin. - Hjá okkum kom lógarkrævið at koyra við trygdarbelti í seinna helvt av áttatiárunum.

Í øllum londum, sum vit samstarva við um ferðslutrygd, er tað góðtíkin sannleiki, at trygdarbeltið er ein hin hentasta fyrbyrging í

móti ferðsluskaðum í bili, sigur Jón Kragestein.

Nógvar grundir fyrri at nýta trygdarbelti

Jón Kragestein heldur, at nógvar grundir eru fyrri at nýta trygdarbelti.

- Tað verður ov drúgvfært at koma inn upp á tær nú, heldur hann. - Men eg vil vísa á ársfrágreiðingina frá Landslækninum fyrri 1993.

- Har verður víst til kanningar, sum vísa, at av teimum sum doyggja í ferðsluni, og sum ikki sita í trygdarbelti, kundi helvtin verið bjargað, um tey høvdu sitið í belt.

- Ut frá hesi konstanteringen, sigur Hogni Debes Jensen í ársfrágreiðingini.

- Metast má, at helvtin av teimum 32, ið doyðu, og sum ikki brúktu trygdarbelti, høvdu komið frá vanlukku við livinum, um trygdarbeltið varð nýtt. Yvir eitt 8-árskedi (frá 1/1 1986 til 31/12 1993) hevði trygdarbeltið sostatt helst bjargað meira enn 15 persónum, um tað varð nýtt.

Jón Kragestein sigur víðari, at hóast bilarnir eru betur enn áður, verja teir framvegis ikki

menniskjuni nóg væl, hvørki tey, sum sita í teimum, ella tey, sum eru uttan fyrri teir. Hetta siggja vit á teirri sannroynd, at tað í ferðsluni doyggja hvørt ár um hálf millión fólk.

- Sostatt mugu vit staðfesta, at bilurin framhaldandi er størsta hótanin móti mannaættini í friðartíð, leggur hann dent á.

- Men - leggur Jón Kragestein afturat. - Sjálvandi er tað ikki bilurin, sum er hótanin! - Tað eru menniskjuni, sum loyra bilarnar. - Vit mugu bara gera okkum greitt, at er menniskjasligur vilji til ferðslutryggan atburð ikki til staðar, so nyttar alskins framkominn tekni als einki.

- Og hetta er júst uppgávan hjá Ferðslutrygd - nevnlaga at ávirka fólk.

- Vit royna at gera hetta við átøkum, herferðum o.s. fr. Hann heldur tað vera eina sannroynd, at tað gevur nógva at spæla upp á sansirnar hjá fólk.

- Vit hava bæði Gøll og Hvølvas, sum fáa fólk at minnst til trygdarbeltið við kroppinum. - Tey minnst stoytin, sigur Jón Kragestein at enda í samrøðu við Tíðindablaðið Söstaal.

eirikur

Við eini ferð upp á 80 km/t verður stoyturin sera harður í einum saman-stoyti. Henda myndin sýnir, hvussu fólk verður slongt úr bili.